

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»

Факультет природничих наук

Кафедра **географії та природознавства**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політична географія світу

Освітня програма **«Географія та організація простору територіальних
громад»**

Спеціальність **106 Географія**

Галузь знань **10 Природничі науки**

Затверджено на засіданні
кафедри географії та природознавства
(протокол № 5 від “23”січня 2024 р.)

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація	3
2. Опис дисципліни	3
3. Структура курсу	4
4. Система оцінювання курсу	8
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу	8
6. Ресурсне забезпечення	8
7. Контактна інформація	11
8. Політика навчальної дисципліни	11

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Політична географія світу
Освітня програма	«Географія та організація простору територіальних громад»
Спеціальність	106 Географія
Галузь знань	10 Природничі науки
Освітній рівень	Бакалавр географії
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	1/2
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 180 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://cee.pnu.edu.ua/%d0%b2%d1%85%d1%96%d0%b4-2/

2. Опис дисципліни

<p>Мета – ознайомлення з основними закономірностями, поняттями і категоріями політичної географії, формування у студентів просторової уяви про стан і розвиток політичної карти світу та адміністративно-територіального устрою окремих держав світу та вміння працювати із джерелами країнознавчої інформації.</p> <p>Цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оволодіння теоретичними знаннями з дисципліни; – вивчення основних елементів політичної карти світу; – оволодіння методами аналізу політико-географічних баз даних; – здобуття навичок самостійного країнознавчого дослідження; – встановлення основних трендів ПГ процесів в Україні і світі; - вивчення основ адміністративної географії країн світу. <p style="text-align: center;">Компетентності:</p> <p>К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів;</p> <p>СК14. Здатність застосовувати знання і практичні навички для складання цільових програм розвитку територіальних громад.</p>

СК15. Здатність застосовувати знання і практичні навички для управління процесами розвитку територіальних громад.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук. ПРН 2. Здатність демонструвати глибокі знання сучасних концепцій і теоретичних положень географічної науки, її структурних компонентів, розуміння особливостей та закономірностей просторової організації ландшафтної оболонки Землі.

ПР03. Пояснювати особливості організації географічного простору.

ПР12. Знати наукові концепції суспільної та природничої географії, основні положення історії та організації самоврядування в Україні та світі, розуміти важливість причинно-наслідкових зв'язків і вміти застосовувати їх в плануванні простору територіальних громад.

ПР13. Розуміти обумовленість якості, рівня і способу життя населення у територіальних громадах особливостями просторової організації політичної, економічної, культурної та інших соціосфер.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Кількість годин	Завдання
1.	Теоретико-методологічні засади політичної географії.	Ознайомитись з такими поняттями: 1. Об'єкт, предмет політичної географії. 2. Визначення політичної географії. 3. Територіальна організація політичного життя. 4. Функції політичної географії. 5. Актуальні напрями і завдання політикогеографічних досліджень. 6. Структура політичної	4	Питання тести

		географії.		
2.	Історія політико-географічної думки	Ознайомитись з такими поняттями: 1. Протонауковий період. 2. Квazăнауковий період. 3. Науковий період першої половини ХХ століття.	4	Питання тести
3.	Сучасна політична географія.	Ознайомитись з такими темами: 1. Політична географія в 1950-х початку 1970-х років: застій і пошуки шляхів відновлення. 2. «Нова» політична географія: джерела, проблематика, теорія..	4	Питання тести
4.	Українська політико-географічна думка	Володіти знаннями про: 1. Політико-географічні погляди С. Рудницького. 2. Внесок Ю. Липи у розвиток політичної географії. 3. Внесок В. Кубійовича у становлення вітчизняної політичної географії. 4. Сучасний розвиток політичної географії в Україні.	4	
5.	Головні поняття політичної карти світу (частина 1)	Знати поняття: 1. Політична карта світу та її структура. 2. Держава – головне поняття політичної карти. 3. Асоційовані держави, протекторати і кондомініуми.	4	Питання тести
6.	Головні поняття політичної карти світу (частина 2)	Знати поняття: 1. Політико-територіальні утворення: залежні країни і території. 2. Нейтральні чи нейтралізовані території. 3. Орендовані території, міжнародні концесії.	4	Питання тести
7.	Політичний поділ Світового океану, повітряного і космічного	Ознайомитись з: 1. Значення Світового океану у системі міжнародних відносин. 2. Уявлення про світовий океан і його складові частини. 3. Політичний поділ повітряного та	4	Питання

	просторів.	космічного простору.		
8.	Держава як геопросторов а політична система.	Знати поняття: 1. Державна територія. 2. Державні кордони. 3. Встановлення державних кордонів. 4. Політико-географічне і геополітичне положення держави.	4	Питання тести
9.	Держави в сучасному світі.	Володіти знаннями про: 1. Типи територіально-політичних систем. 2. Форми державного правління і політичні режими. 3. Форми державного устрою. 4. Адміністративна географія держави.	4	Питання тести
10.	Ключові територіальні структури держав світу та проблеми їх цілісності	Володіти знаннями про: 1. Типи територіальних структур. 2. Відцентрові процеси, сепаратизм і сецесіонізм. 3. Квазі-держави. 4. Територіально-політичні конфлікти.	4	Питання тести
11.	Розбудова державності та державного кордону України.	Володіти знаннями про: 1. Конституційне визначення форми правління, адміністративно-територіального устрою України. 2. Відповідність територіально-політичної структури України історико-географічній та етногеографічній. 3. Позиційні характеристики території України. 4. Нормативне оформлення функціонування державного кордону України. 5. Конфігурація і форма території України. 6. Агресія Росії щодо суверенної території України в 2014-2024 рр.	4	Питання Тести, Практичні роботи
12.	Основи електоральної географії	Знати такі питання: 1. Розвиток електоральної географії. 2. Основні завдання і методи	4	Питання тести

		електорально-географічних досліджень. 3. Чинники формування електоральних уподобань населення. 4. Просторові особливості останніх виборчих кампаній.		
13.	Політична карта Європи	Знати такі питання: 1. ПГП Європи 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн Європи	2	Питання Тести, Практичні роботи
14.	Політична карта Азії	Знати такі питання: 1. ПГП Азії 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн Азії	2	Питання Тести, Практичні роботи
15.	Політична карта Америки	Знати такі питання: 1. ПГП Америки 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн Америки	2	Питання Тести, Практичні роботи
16.	Політична карта Африки	Знати такі питання: 1. ПГП Африки 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси. 5. Адміністративно-територіальний устрій країн Африки	2	Питання Тести, Практичні роботи
17.	Політична карта Австралії та Океанії	Знати такі питання: 1. ПГП Австралії та Океанії 2. Політико-географічні форми. 3. Політико-географічні структури. 4. Політико-географічні процеси.	2	Питання Тести, Практичні роботи

		5. Адміністративно-територіальний устрій країн макрорегіону		
18.	Міжнародні організації	Знати такі питання: 1. Історія формування МО. 2. Типізація МО. 3. Членство України в МО.	2	Питання Тести
19.	Основи Європейської інтеграції України	1. Передумови і чинники євроінтеграції. 2. Історико-географічні аспекти розширення ЄС. 3. Регіональна політика ЄС. 4. Місце євро регіонів у архітектурі соціально-економічної взаємодії та безпеки ЄС. 5. Інтеграція України до ЄС: можливості і загрози.		Самостійне опрацювання та контрольне оцінювання в кінці семестру.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	8
Семінарське заняття/Практичне заняття	27
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Види навчальної роботи	Номер навчального заняття (залежить від розподілу у розділі I)																			Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
Лекції		1		1		1		1		1		1								8
Семінарські з-тя	3		3		3		3		3		3		1,5	1,5		3		3		27
Самостійна р-та																	5			10
Індивідуальні завдання															5					5
Залік /Екзамен																			50	50
Всього за	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	3	1	1,5	1,5	5	3	1,5	3	50	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p style="text-align: center;">Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Безуглий В. В., Козинець С. В. Регіональна суспільна географія світу. Навчальний посібник. К., 2007. 688 с. 2. Блій Г. де, Муллер Пітер Географія: світи, регіони, концепти / Пер. з англ.; Передмова та розділ «Україна» О.Шаблія. – К.: Либідь, 2004. – 740 с. 3. Вегеш М. Західна геополітика в іменах. Ужгород, 2003. 200 с. 4. Гольцов А. Г. Геополітика та політична географія. Підручник / А. Г. Гольцов. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 416 с. 5. Гудзеляк І. Політична карта світу: актуальний аналіз головних елементів. Наукові записки ТНПУ імені Володимира Гнатюка. Сер. Географія. 2022. № 1 (52). С. 112-120. 6. Дністрянський М.С. Геополітичні доктрини і підходи: критичний аналіз методології. Монографія / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. – 114 с. 7. Дністрянський М. Геополітика: Навчальний посібник / Мирослав Степанович Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 436 с. 8. Дністрянський М.С. Політична географія України: навчальний посібник / М.С. Дністрянський. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 348 с. 9. Дністрянський М.С. Загострення геополітичних взаємин у період постмодерну та становище України: монографія. – Львів, 2021. – 154 с. 10.Євроінтеграція в умовах війни: виклики і перспективи. Аналітична доповідь. Грудень 2022. К.: Razumkov centre, 2022. 9 с. 11.Євроінтеграція України: десять ключових подій. URL : https://www.slovoidilo.ua/2023/11/21/infografika/polityka/yevrointehracziya-ukrayiny-desyat-klyuchovykh-podij (дата звернення 5.01.2024). 12.Єрґін Д. Нова карта світу: Енергетика, клімат, конфлікти. К., 2022. 488 с. 13.Жук П., Мазур Н., Соломонюк Р., Турчак Р. Етнополітична крата світу XXI століття. Методичний і предметний коментарі. Тернопіль, 2000. 238 с. 14.Кіссінджер Г. Світовий порядок: роздуми про характер націй в історичному контексті. 2-ге видання. К.: Наш формат, 2018, 320 с. 15.Книш М., Котик Л. Політико-географічна глобалістика. Навчальний посібник. Львів, 2014. 483 с. 	

16. Кузишин А. Методичні рекомендації для проведення семінарських занять з курсу «Політична географія з основами геоглобалістики». Тернопіль, 2022. 71 с.
17. Кузишин А.В. Суспільно-географічна характеристика електроальної культури на виборчому полі областей Карпатсько-Подільського регіону. URL <http://geography.tnpu.edu.ua/%D0%BA%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%BD-%D0%B0-%D0%B2/> (дата звернення 14.01.2024).
18. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. О.С.Кучика. – К.: Знання, 2005. – 497 с.
19. Міжнародні організації: Навч. посібник/За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Логвінової Н.С. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 223с.
20. Муазі Д. Геополітика емоцій: Як культура страху, приниження та надії змінюють світ. К., 2018. 184 с.
21. Політична географія і геополітика: Навчальний посібник. К., 2007. 255 с.
22. Сливка Р.Р. Просторові трансформації міського середовища Донбасу під впливом воєнного урбіциду / Р.Р. Сливка, І.І. Закутинська, Б.В. Глуханюк // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія географічні науки. – 2018. – № 8. – С. 119-128.
23. Сливка Р.Р. Вплив змін довкілля на генезу територіально-політичних суперечностей / Р. Сливка. // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Географічні науки. – 2019. – Випуск 10. – С. 67-75.
24. Сливка Р.Р. Розвиток туризму в регіонах заморожених конфліктів: політико-географічний аспект / Р.Р. Сливка // Сучасні проблеми розвитку туризму в Україні: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 16-17 травня 2019 р.) — Львів, 2019. – С. 31–38 (8 ст.).
25. Сливка Р.Р. Функціональна вразливість держави щодо конфліктів: просторовий вимір / Р.Р. Сливка // Міжнародній науково-практичній конференції "Регіон-2019: стратегія оптимального розвитку" (16-18 жовтня 2019 р.). – Харків, 2019. – С. 42-45 (4 ст.).
26. Сливка Р.Р. Вплив природних умов і змін довкілля на територіально-політичні конфлікти / Р.Р. Сливка // Міждисциплінарні інтеграційні процеси у системі географічної та екологічної науки: матеріали міжнародної наук.-практ. конф. присвяченої 25-річчю відкриття спеціальності «Екологія» у Тернопільському національному педагогічному університеті ім. В. Гнатюка (7-8 травня 2019 р.) // наук. ред. Л.П. Царик, М.Я. Сивий, А.В. Кузишин, Я.О. Мариняк. – Тернопіль: СМП «Тайп», 2019. – С. 68-72.

27. Сливка Р.Р. Чи має право на існування конструктивно-географічний підхід в географії територіально-політичних конфліктів? / Р.Р. Сливка // Конструктивна географія і картографія: стан, проблеми, перспективи : матеріали міжнародної науковопрактичної онлайн-конференції, присвяченої 20-річчю кафедри конструктивної географії і картографії Львівського національного університету імені Івана Франка (Україна, м. Львів, 1–3 жовтня 2020 р.). Львів: Простір-М, 2020. 33-37 с.
28. Сливка Р.Р. Понятійна основа географії територіально-політичних конфліктів. *Сучасні напрямки розвитку географії України: Монографія* [за заг. редакцією проф. Лозинського Р.М.]. Львів, ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. С. 226-259.
29. Стафійчук В.І. Політична географія світу: Навчальний посібник. Херсон, 2019. 306 с.
30. Україна на шляху до ЄС: реалії та перспективи. Національна безпека і оборона. 2022, № 1-2. 132 с.
31. Яценко Б.П., Барбарицька В.К. Країнознавство: основи теорії. К., 2009. 312 с.
32. Gentile M. Geopolitical fault-line cities in the world of divided cities. *Political Geography*. 2019. #71. 126–138 p.
33. *Political Geography*. In: *Encyclopedia of Human Geography*. Edited by V. Warf. Thousand Oaks, London, New Delhi: SAGE Publications, 2006. 640 p.
34. Slyvka R. Dynamics of territorial and political conflicts in the world, *Часопис соціально-економічної географії*. 2016. № 4. С. 16-28.
35. Slyvka R., Zakutynska I. (2020) How do state and military borders divide the urban spaces of Donbas? Cases of Milove/Chertkovo and Zolote. In: *Spatial Conflicts and Divisions in Post-socialist Cities* / Ed. by V. Mihaylov., Springer International Publishing. London, 2020. DOI: 10.1007/

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра географії та природознавства, вул. Галицька 201, кабінет 206, сайт: https://kgip.pnu.edu.ua/op-магістр-014-07/навчальний-план_середня-освіта_геогра-а-2/ електронна адреса: kgp@pnu.edu.ua
---------	---

Викладач (і)	доц. Сливка Роман Радославович
Гостьові лектори	
Контактна інформація викладача	slyvkaromanrad@gmail.com

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Всі аудиторні та самостійні заняття проводяться з дотриманням етичних стандартів професії.</p> <p>Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали.</p> <p>За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, академічний обмін, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із викладачем дисципліни.</p> <p>Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).</p> <p>Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час підготовки практичних завдань в процесі заняття та здачі тестів у аудиторії.</p> <p>Забороняється добровільна передача інформації між студентами під час тестувань, екзамену чи практичних робіт.</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	Відпрацювання пропусків занять відбувається кожного понеділка в 17.00 онлайн
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Зниження балу на 20 %
Невідповідна поведінка під час заняття	Зниження балу на 0,5
Додаткові бали	Участь в наукових екскурсіях – 5 балів

Викладач _____